

POBUDA K SORAZMERNEMU UPOŠTEVANJU USPEŠNOSTI PRI OPRAVLJANJU IZPITA IZ SLOVENŠČINE

Konec decembra 2019 je v bila sprejeta sprememba Zakona o urejanju trga dela, ki je za državljane tretjih držav med drugim uvedla dodaten pogoj opravljanja izpita iz slovenskega jezika na ravni A1, če hočejo ostati v registru Zavoda za zaposlovanje. Ukrep naj bi bil namenjen učinkovitejšemu vključevanju oseb na trg dela in jih spodbudil k aktivnemu iskanju zaposlitve. V praksi to pomeni, da mora oseba s tujim državljanstvom izpit opraviti v roku dvanajstih mesecev po vključitvi v aktivno iskanje zaposlitve na Zavodu. Če izpita ne opravi, je iz tega registra izbrisana, s čimer se ji prekine tudi pogodba s Centrom za socialno delo, ki osebam v perečih socialnih in ekonomskih okoliščinah nudi denarno socialno pomoč in jim s tem omogoča doseganje minimalnih osnov za preživljanje. Kdor je zaradi neuspešno opravljenega izpita izbrisan iz registra Zavoda, se lahko vanj ponovno vključi, ko izpit opravi, a mora stroške za ponovno opravljanje izpita plačati sam. Cena za opravljanje izpita je več kot 130 €.

Na Infokolpo se je obrnilo več oseb, ki izpita niso uspešno opravile. Večina jih je uspešno opravila bralni, poslušalni in govorni del izpita, težave pa jim je povzročal pisni del. Kriterij za uspešno opravljen izpit je doseganje 60 odstotkov na vseh štirih področjih in odstopanje pri enem področju pomeni ne glede na uspešnost na ostalih treh neuspešno opravljen izpit. Mnogi so bili tako zaradi neuspešno opravljenega pisnega dela izpita izbrisani iz registra Zavoda, s tem pa je bila ogrožena tudi njihova socialna denarna pomoč, ki jo nujno potrebujejo. Ker v Sloveniji praviloma nimajo podpornega družinskega socialnega omrežja in praviloma opravljajo manj plačana dela ob težjih delovnih pogojih (npr. v gostinstvu, ki ga je epidemiološka kriza močno prizadela, zaradi česar so bili mnogi ob službo), so ob umaknitvi denarne socialne pomoči pahnjeni na rob preživetja. Ob takih pogojih je uspešno opravljanje izpita močno otežkočeno, če je treba za nameček za ponovno opravljanje izpita spet plačati več kot 130€, pa je lahko integracija onemogočena zgolj zaradi materialnega stanja.

Prav tako se tečajji slovenskega jezika po težavnosti razlikujejo glede na državo izvora oziroma materni jezik tujca ter niso bistveno prilagojeni glede na različne pisne in govorne oblike slovenskega in nekega drugega maternega jezika. Tečajji, kot jih izvajajo danes, so bili namenjeni predvsem osebam iz nekdanje Jugoslavije. Učenje jezika s popolnoma drugačnim jezikovnim zapisom in govorom je bistveno težje osvojiti, če je oseba iz, recimo, arabsko govorečih in pisočih območij.

Zato pozivamo vse odgovorne institucije na področju dela in migracij ter organizacije, ki nudijo tečaje slovenskega jezika, da:

1. tujci ponovno opravljajo le tisti del izpita iz slovenščine, ki so ga prvokrat opravili neuspešno,
2. plačajo le sorazmerni delež tistega dela izpita, ki so ga neuspešno opravili in ne celega v celotnem znesku.

Sprememba zakona skuša s palico pospešiti integracijo, vendar menimo, da je z izbrisanjem iz registra in potencialnim otežkočenjem prejema socialne denarne pomoči segla na področje

najosnovnejših materialnih potreb, s čimer je v praksi postala preveč kaznovalno naravnana, kar pomeni, da integracije pravzaprav ne vzpodbuja, temveč upočasnjuje. Če je cena za neuspešno opravljanje izpita izguba osnovnih materialnih možnosti za preživljanje, potem sta učenje slovenskega jezika in integracija, ki pride s tem, obsojena na neuspeh. Integracija s tako veliko palico je ob tovrstnih materialnih pogojih prej kaznovalna kot integracijska politika.

Pobudo podpirajo:

1. Infokolpa, civilna iniciativa
2. Slovenska Filantropija
3. Mirovni Inštitut
4. ZRC SAZU, ISIM
5. Delavska svetovalnica
6. Kulturno društvo Gmajna

Izrezek poročila o opravljanju izpita iz znanja slovenščine, iz katerega je razvidno, da oseba ni opravila le enega dela iz skupnih štirih.

Izpita ni opravil.

Dosežek pri posameznih delih izpita:

Branje: 73 %

Poslušanje: 67 %.

Pisanje: 23 %

Govorjenje: 63 %

Mejna vrednost za posamezni del izpita je 60 %.

Ljubljana, 17. novembra 2021

Dr. Ina Ferbežar,
vodja programa Izpitni center

Kandidat/kandidatka lahko vloži pisno pritožbo zoper rezultat na izpitu v 8 dneh od prejema tega dokumenta. Pisno pritožbo z utemeljitvijo naslovi na pritožno komisijo Izpitnega centra Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Trubarjeva cesta 3, 1000 Ljubljana (Pravilnik o izvajanju izpitov iz znanja slovenščine kot drugega in tujega jezika, člen 50). Pritožba mora biti podpisana.